

Изготвил: В. Димитров

**МЕХАНИЗЪМ ЗА РЕАГИРАНЕ ПРИ ПРОЯВА НА ТОРМОЗ И ПРИ
КРИЗИСНИ СИТУАЦИИ**

В ОУ «Христо Ботев» - с.Баниска, общ.Две могили, обл. Русе

Учебна 2016/ 2017г.

1. Подаване на първоначална информация от ученик, служител или учител и записване на случая в единен регистър на случаите на насилие.

Срок: до 1 час

Отг: този, който е установил инцидента

2. Изясняване обстоятелствата и фактите за проявения тормоз.

Срок: до 24 часа

Отг: УКС

3. Установяване на състоянието на участниците.

Срок: до 1 час

Отг: УКС

4. Уведомяване на родителите или настойниците на учениците.

Срок: до 1 час

Отг: УКС

5. При необходимост изготвяне на доклад и информиране на Началника на РИО, отдел „Закрила на детето“ и МВР за състоянието на пострадалите и предприетите действия.

Срок: до 1 час

Отг: Директор

6. Предприемане на конкретни действия и свързване с подпомагащи външни институции

Срок: до 1 час

Отг: УКС, класни ръководители

УЧИЛИЩЕН П Л А Н

за работа на училищен координационен съвет за справяне с тормоза в училище по изпълнение

на „Механизма за противодействие на училищния тормоз“

учебна 2016/ 2017г.

Състав на съвета:

1. **Председател:** Венета Димитрова- директор

2. **Членове:**

Стилияна Тодорова – ст.учител в НЕ

Владимир Великов– родител

Даниел Димитров – представител на РУ, гр. Две могили

П.Николова- ст. учител в ПЕ

I. Цели

1.Разработване и прилагане на цялостен училищен подход, полагане на координирани и последователни усилия за предотвратяване на тормоза и създаване на по-сигурна училищна среда.

2.Повишаване социалните умения на учениците за овладяване поведение на насилие.

3. Обучение на педагогическия персонал за овладяване на кризисни ситуации.

4. Работа с ученици, претърпели насилие, за преодоляване на възникналия стрес.

II. Задачи:

1. Да се създаде вътрешно-училищен механизъм за подаване и споделяне на информация в случаи на деца, жертви на или в риск от насилие.

2. Да се регламентират конкретните ангажименти на членовете на Училищния координационен съвет за справяне с насилието при идентифициране на случай или при възникване на кризисна ситуация

3. Да се набележат подходящи мерки за предотвратяване на рискови фактори за ученици, застрашени от агресия и насилие.

III. Правила за работа и задължения на служителите

1. Училищен координационен съвет

- Председателят отговаря за регулярни и инцидентни заседания.

- За всеки случай да се води документация, описваща интервенцията на училищно ниво и последващите мерки за възстановяване и укрепване на физическото и психично здраве на ученика, жертва на или в риск от насилие.

- Членовете на УКС осъществяват дейността си според разпределението на конкретни ангажименти, описани в Механизъм за противодействие на училищния тормоз между деца и ученици в училището.

2. Класни ръководители

- В началото на годината провеждат занятия в часа на класа, посветени на тормоза и насилието. С помощта на учениците приемат ценности, правила и последици при прояви на насилие. Постерите с приетите ценности, правила и последици се поставят на видно място в класната стая.

- Запознават учениците с процедурата за съобщаване на случаи на тормоз.

- Реагират при всеки опит за насилие над ученик в клас, съгласно утвърдените процедури и приетите правила и последици.

- За всеки инцидент или проява на насилие попълват протокол, който предават на училищния координационен съвет.

- Участват в работата на екипа, сформиран по конкретен случай на ученик от класа им.

- Провеждат периодично превантивни занятия по проблемите на тормоза, като могат да привличат различни специалисти, напр. МКБППМН и др.

- Информират учениците за Националната телефонна линия за деца 116 111.

- Информират родителите за дейностите по механизма, както и за приетите правила и процедури. Съдействат за включването им в дейностите на ниво училище.

1. Учители, които не са класни ръководители

- Включват темата за насилието в учебни единици, при които това е възможно.
- Поощряват и развиват съвместното учене, както и поведение на сътрудничество и взаимопомощ.
- Познават и използват установената система за информиране и съобщаване за случаи на тормоз над ученици.
- Познават правилата и последствията на класа, прилагат ги и изискват от учениците да ги прилагат.

2. Дежурни учители

- Спазват стриктно утвърдения от директора график за дежурство.
- Реагират според утвърдените процедури в ситуации на насилие по време на дежурството им.
- Оказват съдействие при установени от тях нарушения на ученици и докладват на училищното ръководство, като попълват протокол, отразяващ инцидента.

3. Помощен персонал

- Полагат грижи за предотвратяване на насилнически действия в училищните помещения, за които отговарят.
- Познават основните принципи на действие и ги прилагат – правила, последствия, протокол за реагиране на насилие.
- Не допускат прояви на насилие и съобщават за тях на класен ръководител, директор.

IV. ДЕЙНОСТИ:

I. Дейности по разработване и прилагане на превантивни дейности за предотвратяване на тормоза в училище:

1. Сформиране на училищен координационен съвет.

Срок: септември 2016г.

Отг. В. Димитрова

2. Провеждане на изследване под формата на анонимен въпросник, който децата попълват самостоятелно

Срок: декември 2016 г.

Отг.: Ст. Тодорова- НЕ, П.Николова- ПЕ

3. Анализ на проявите на училищен тормоз и наличните правила и решения за справяне с него – честота, форми, резултати, последствия, налични и липсващи правила.

Срок: януари 2017 г.

Отг.: Директора

4. Запознаване на учениците със същността на тормоза, проявите и участниците в процеса.

Срок: м. октомври 2016 г.

Отг.: класни ръководители

5. Повишаване на квалификацията на персонала за справяне в ситуации на тормоз.

Срок: декември 2016 г.

Отг.: Директора

6. Оптимизиране на системата за наблюдение и контрол, в зависимост от резултата от оценката на проблема.

Срок: октомври 2016 г.

Отг.: Директора

7. Разработване на процедури за реагиране в ситуации на тормоз.

Срок: октомври 2016 г.

Отг.: Директора

8. Запознаване на учители, ученици и родители с процедурите за реагиране в ситуации на тормоз.

Срок: октомври 2016 г.

Отг.: Членове на координационен съвет и класни ръководители

9. Изработване и разпространение на информационно-образователни материали, съобразени с различните възрастови групи и свързани с:

а) превенция на тормоза;

б) правата и задълженията на децата.

Срок: декември 2016г.

Отг.: П. Ефтимов, М. Дочева

10. Запознаване на децата с аспектите на насието и начините за справяне с него.

Срок: октомври 2016г.

Отг.: класните ръководители

11. Провеждане на индивидуални консултации с деца понасящи или извършители на тормоз.

*Срок: октомври 2016г.
Отг.: Ст. Тодорова*

12. Създаване на единен регистър за регистриране на ситуации на тормоз в училището. Регистърът включва: описание на ситуацията, вида тормоз, участници, наблюдатели, предприети мерки

*Срок: септември 2016 г.
Отг.: Директора,*

13. Организиране дискусии и тренинги с учениците на теми:

- „Адекватно поведение при възникване на кризисна ситуация“
- „Как да избегнем насилието в живота си“
- „Какво да правим, когато станем жертва на насилие“

*Срок: октомври 2016г., декември 2016г., февруари 2017г., април 2017г.
Отг.: УКС*

ОУ” Христо Ботев”, с.Баниска, общ. Две могили, обл. Русе
с.Баниска, общ. Две могили, обл. Русе ул. » Христо Ботев», №20

Утвърдил: **Венета Димитрова**
Директор
ДЕЙСТВИЯ

**По изпълнение на дейностите по утвърдения от ПС план за работа на
Училищната комисия за Механизма за противодействие на училищния тормоз
и алгоритъма за неговото прилагане.**

**Превантивни мерки и дейности за предотвратяване и противодействие на
училищния тормоз между децата и учениците**

за учебната 2016/2017 година

**Основен принцип е прилагането на цялостен училищен подход, полагане на
координирани и последователни усилия за предотвратяване на насилието и тормоза и
създаване на по-сигурна училищна среда.**

1. Същност на понятието тормоз.

Тормозът е форма на насилие, която се определя като сбор от съзнателни негативни постъпки, които са дълготрайни, насочени към един и същ ученик от страна на един ученик или група. Насилието между учениците в училище обхваща широк спектър от прояви. То е явление със сериозни измерения и оставя дълготрайни последици върху психичното здраве и поведението, както на учениците, които търпят насилие, така и на онези, които го извършват. Ключови в разбирането за тормоза са следните характеристики на това поведение:

- ❖ злонамерена проява, която има за цел да нарани или унижи ученик;
- ❖ извършва се от позиция на силата, като едната страна използва доминиращата си позиция за да нарани другата физически или психически, да я унижи или изолира от социалния живот;
- ❖ повтаря се многократно във времето, а не е еднократен и изолиран акт на агресия.

Физически тормоз - блъскане, щипане, разрушаване, удряне, нанасяне на болка, спъване, затавяне в някое помещение;

Вербален тормоз - подмятания, подигравки, унижение, заплахи, обиди;

Психичен тормоз - подмятане, подиграване, закачане, омаловажаване, заплахи, изнудване, повреждане на имущество, кражба и хвърляне на вещи, заплашителни погледи, неприятелно следене;

Социален тормоз - избягване, игнориране, изключване от дейността, одумване и разпространение на зловни слухове, натиск върху другите да не влизат в приятелски отношения с учениците, обект на тормоз, изолиране. Тормозът може да бъде или виртуален. Тук спада разпространението на: обидни, заплашителни и подигравателни текстови съобщения по мобилен телефон, електронна поща, Skype или Facebook; разпространяване на материали, които уронват достойнството на ученика или го унижават; снимането на ученик с мобилен телефон и свободното разпространяване на снимки или видео в интернет или други канали без негово съгласие, на слухове, клюки и заплахи в социалните мрежи, крадене на самоличност и др.

2. Задължение на всеки учител, учител в ЦДО и служител в училището е да се намеси, за да прекрати ситуация на тормоз, на която е станал свидетел.

3. Мерки за намаляване на риска от училищния тормоз между учениците:

- ❖ На всички нива на защита и отстояване на човешките права и проява на междуетническа толерантност. Срок :постоянен отг. класни родители, учители
- ❖ Запознаване на учители, родители и ученици с настоящия „Механизъм за противодействие на училищния тормоз между учениците в ОУ” Христо Ботев” чрез сайта на училището и на обща за училището родителска среща срок: 05.12.2016г. отг. Директора

❖ Провеждане на колективни и индивидуални срещи с родители с цел информиране от класните ръководители „Какво е насилие и тормоз? Как да го разпознаваме?“ на родителски срещи и в приемното време на класния ръководител по време на допълнителния час на класа; срок: 05.12.2016г. отг: кл-р-ли

4. Начини за противодействие на училищния тормоз между учениците в ОУ” Христо Ботев”

4.1. Създаване на координационен съвет, който да отговаря за планиране и координиране на усилията за справяне с тормоза.

Председател: Милена Дочева

Членове: Нивелина Василева

Йорданка Илиева

4.2. Дейности на ниво класна стая/клас:

Целта е да се създаде пространство, в което се говори открито за тормоза и се работи за формирането у учениците на нагласи и социални умения, недопускащи насилие като например толерантност и уважение към различията, решаване на конфликти и др.

Дискусии, решаване на казуси в ЧК на тема: „Видове агресия и училищен тормоз”, „Защо АГРЕСИЯТА е вредна”, Личностни стратегии за справяне с тормоза и агресията”

Отг.Кл-р-л. срок: съгласно годишното тематично разпределение за ЧК.

4.3. Дейности на ниво училище:

4.3.1. Подобряване на системата от дежурства, с оглед обхващане на местата, в които на етапа на оценка /при анкетирането/ е установено, че се извършва тормоз.

въвеждане на дежурство във фойето и до физкултурния салон

засилване на контрола от страна на дежурни учители и помощния персонал около санитарните помещения в училище.

4.3.2. Повишаване квалификацията на учителите за справяне с критични ситуации и прекратяване на тормоза

4.3.3. Поддържане в сайта на училището на темата „Училищен тормоз между ученици” - с различни подтеми, инициирани от ученици.

4.3.4. Поддържане на работещата система за съобщаване за случаи на тормоз, като се спазват основните принципи на конфиденциалност. Сроко: постоянен

4.4. Дейности с родителско участие:

4.4.1. Общоучилищна инициатива „Да запазим децата на пътя” - съвместна изява на ученици и родители и УКБДП със съдействието на КАТ „Пътна полиция”, БЧК и община Две могили.

Срок: 31.05.2016г.

5. Ресурсна обезпеченост

Училищното ръководство осигурява ежегодно обучение на учителите и служителите за работа на ученици с проблемно поведение, с агресивни прояви, деца, претърпели насилие, както и за запознаване с нормативните актове от националното и международното законодателство в областта на закрилата на детето.

6. Процедури и алгоритъм при установен училищен тормоз между учениците.

I. Инциденти, свързани с физическо насилие

1. При настъпване на инцидент, който би могъл да застраши живота и/или здравето на ученик всеки учител и служител в училището е длъжен незабавно да уведоми член на ръководството (директор).

2. В случай, че инцидентът е свързан с физическа опасност за живота/здравето на ученик, свидетелят на инцидента или служителят, разбрал пръв за него, веднага сигнализира медицинското лице за извършване на медицински преглед на пострадалият.

3. Медицинските лица извършват първоначален преглед на пострадалият ученик и регистрират състоянието му в регистрационната книга.

4. Ако медицинското лице прецени, че е необходимо уведомяване на Спешен център, се повиква спешна медицинска помощ на телефон 112. Незабавно след това се уведомяват и родителите /настойниците на пострадалият ученик, като разговорът се регистрира в дневник - регистър.

5. Ако инцидентът е свързан с физическо насилие, което да е предизвикало физически травми, незабавно се уведомяват и органите на реда - РПУ дежурен или инспектор ДПС, както и родителите/настойниците на ученикът, упражнявал насилието.

6. След като са извършени първите необходими действия по опазване живота и здравето на пострадалият ученик, учителят, констатирал проявата регистрира сигнала в специален дневник, съхраняващ се в Дирекцията.

Дневникът - регистър съдържа следните графи; Но по ред; дата, час, кратко описание на ситуацията, име и фамилия и клас на участниците; предприети мерки; име и подпис на преподавател, регистрирал инцидента; подпис на Директор

7. Класният ръководител извършва проверка на случая, като при необходимост ползва съдействието на ръководството на училището.

8. При инцидент, свързан с ПТП при който има пострадал ученик или завършил с фатален край, класният ръководител писмено уведомява директора, а той - РУО – МОН.

9. Извършване на последващи действия - налагане на санкции съгласно ЗПУО, тематични часове на класа, беседи и разговори с родители и/или други подходящи според случая възпитателни мерки.

10. След регистриране на инцидент класният ръководител на ученик (ученици), иницирали и/или извършили физическа саморазправа, подава информация и на УКПППУ.

11. Училищната комисия за превенция на противообществените прояви на учениците планира и осъществява дейности с възпитателна функция спрямо ученикът, иницирали и/или извършили физическа саморазправа.

II. Инциденти, свързани с психическо насилие

1. При постъпване на сигнал, свързан с данни за упражнено психическо насилие върху ученици, всеки учител или служител в гимназията е длъжен незабавно да уведоми ръководството (директор или заместник-директор).

Констатираният проблем учител регистрира инцидента в специалния дневник - регистър, съхраняващ се в учителската стая на гимназията.

2. Класният ръководител извършва проверка по случая.

3. Класният ръководител по телефона уведомява родителите на двете страни.

4. След регистриране на инцидент, класният ръководител на ученик (ученици), иницирали и/или извършили психическо насилие подават информация и на УКПППУ /Уч.комисия за превенция на противообщ. прояви на ученици/

5. УКПППУ прави предложение и осъществява дейности с възпитателна функция спрямо ученици, иницирали и/или извършили психическо насилие.

6. След изясняване на случая класният ръководител прави предложение, съгласувано за предприемане на превантивни мерки и/или последващи действия - уведомяване на ДПС, Отдел за закрила на детето към "Дирекция социално подпомагане", разговор с родители, стартиране на процедура по налагане на санкции съгласно ЗПУО и др.

7. Ръководството на училището взема решение дали да извърши писменото уведомяване на съответните институции (при необходимост).

8. Извършване на последващи действия

- налагане на санкции по ЗПУО, тематични часове на клас, беседи, разговори с родителите и/или други подходящи според случая възпитателни мерки.

7. Действия при разрешаване на установен училищен тормоз между учениците в ОУ "Христо Ботев", с. Баниска, общ. Две могили, обл. Русе.

На първо място важно е да се разграничат случаите, когато не се касае за тормоз, а само за игра или приятелско премерване на силите между учениците. За целта е необходимо да се наблюдава поведението на учениците, включително и на тези, които само присъстват без активно да участват. По-голямата част от ситуацияите на тормоз следва да бъдат овладени от учителите, а някои от самите ученици. Всяка намеса изисква внимателна преценка на ситуацията и нейната тежест.

Първа стъпка: Прекратяване на ситуация на тормоз:

Задължение на всеки учител е да се намеси, за да прекрати ситуация на тормоз, на която е станал свидетел.

- В случай на физически тормоз учениците трябва да бъдат разделени, да се прекрати физическият контакт между тях незабавно и да се уведоми класният ръководител.

- Не трябва веднага да се разпитва за случилото се, да се обсъждат причините за насилието или да се изяснява ситуацията. Това следва да се случи на по-късен етап. Важното е учителят ясно да обяви пред всички, че това е насилие и то е недопустимо поведение.

Втора стъпка: Реакции спрямо ученикът, което е упражнило тормоз:

Когато става въпрос за първа проява, която не е тежка по отношение на нанесената вреда, може да се приложи подходът за възстановяване на щетата. Той се прилага от класния ръководител.

Подходът за възстановяване на щетите изисква време и по-задълбочен разговор с ученика. Важно е учителят със спокоен и умерен тон, както и с държанието си, да покаже ясно, че проблемът е в начина на поведение, а не в личността на самия ученик, и че се действа с оглед отново да се възстановят ценностите, към които цялото училище се придържа, а не за да бъде наказан.

Ключов момент във възстановяването на щетата е, че класният ръководител разговаря с ученика, а ученикът сам избира и решава как ще поправи грешката си, с което отново ще се възстанови нарушената ценност. С това негово решение трябва да се съгласи и ученикът, който е бил потърпевш от тормоза. Като първа стъпка класният ръководител изслушва ученика. Не е желателно ученикът да се изслушва съвместно с потърпевшият. След изясняване на ситуацията и постигане на договорка, класният ръководител за определен период от време проследява поведението на децата и дава обратна връзка.

Трета стъпка: Реакции спрямо ученика, което е обект на тормоз:

- Работата с ученици, които са обект на тормоз, е насочена към формиране у тях на умения за справяне с подобно поведение.

- Класният ръководител говори с ученика, по възможност още същия ден, за да разбере какво точно се е случило;

- Подчертава се поверителността на разговора, като се спомене кои ще бъдат уведомени за случилото се;

- Класният ръководител наблюдава ученика в следващите дни, за да се уверите как се чувства и при необходимост отново разговаря с него.

С настоящите превантивни мерки и дейности са разработени на основание чл.185 ал.1 от ЗПУО запознати всички учители и служители на общо събрание /протокол № 3/27.10.2016 г./ и утвърдени със заповед № 115/17.11.2016 г.